

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2018r.

Sąd Rejonowy Poznań Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu Wydział VI Karny w składzie:

Przewodniczący SSR Izabela Hantz – Nowak

Protokolant: prakt. Sąd. Zuzanna Kasperska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Poznań Wilda ---

po rozpoznaniu dnia 24.09.18 r.

sprawy :

M. S. (1), s. A. i M. zd. R., ur. (...) w S.

oskarżonego o to, że:

w okresie od sierpnia 2017r. do lutego 2018r. w L. uporczywie uchyla się od obowiązku alimentacyjnego wynikającego z ustawy Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego, którego wysokość została sprecyzowana w postanowieniu z dnia 08.08.17r. Sądu Rejonowego Poznań Nowe Miasto i Wilda IV Wydział Rodzinny i Nieletnich sygn. akt IV RC 197/17 z dnia 20.02.2018r. na rzecz małoletniego syna M. S. (2), co spowodowało łączną wysokość powstałych wskutek tego zaległości co stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych, a nadto naraził go na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych

tj. o przestępstwo z art. 209 § 1a kk

I. Oskarżonego M. S. (1) uznaje za winnego popełnienia w sposób opisany wyżej przestępstwa z art. 209 § 1a kk i za to na podstawie art. 209 § 1a kk, wymierza oskarżonemu karę 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności .

II. Na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk oraz art. 70 § 1 kk wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesza na okres 2 (dwóch) lat próby.

III. Na podstawie art. 72 § 1 pkt 3 kk zobowiązuje oskarżonego do wykonywania bieżącego obowiązku łożenia renty alimentacyjnej na rzecz syna M. S. (2).

IV. Na podstawie art. 73 § 1 kk oddaje oskarżonego pod dozór kuratora sądowego.

V. Na podstawie § 17 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3.10.16r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2016.1714 ze zm.) zasądza od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej K. N. kwotę 420 (czterysta dwadzieścia) zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

VI. Na podstawie art. 627 kpk oraz art. 1, art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23.06.1973r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983r. Nr 49, poz. 223 ze zm.) zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania 70 zł i opłatę 120 zł.

/-/ SSR I. Hantz – Nowak

UZASADNIENIE

Oskarżony **M. S. (1)** był w związku z K. N. od sierpnia 2015r. do listopada 2016r. Z tego związku urodził się syn M. S. (2). Wyrokiem z dnia 20.02.18r. Wydział IV Rodzinny SR Nowe Miasto i Wilda w P-niu w sprawie IV RC 197/17 zasądził od pozwanego na rzecz syna alimenty po 700 zł miesięcznie, poczynając od 23 marca 2017r. Sąd wydał zabezpieczenie alimentów na kwotę 600 zł od 1.08.17r. Oskarżony nigdy nie zapłacił żadnej kwoty na poczet alimentów. Egzekucja świadczeń prowadzona przez Komornika okazała się bezskuteczna. Oskarżony w ogóle nie interesował się dzieckiem, nie pomagał matce dziecka w utrzymaniu ani w opiece. K. N. pracuje na pół etatu, zarabia ok. 750 zł na rękę. W opiece nad dzieckiem pomagają jej rodzice. Aktualnie M. S. (2) uczęszcza do żłobka, za który płaci matka dziecka oraz otrzymuje dofinansowanie w formie opłaty za wyżywienie. K. N. otrzymuje też pomoc z MOPS w L. w formie świadczenia wychowawczego 500 zł, z Funduszu Alimentacyjnego też 500 zł oraz korzysta z programu 500 plus. M. S. (2) choruje na atopowe zapalenie skóry oraz ma alergię pokarmową, co powoduje konieczność zakupu leków i środków pielęgnacyjnych oraz odpowiedniego żywienia. K. N. mieszka z rodzicami oraz łoży na utrzymanie domu 550 zł.

Oskarżony M. S. (1) ma 34 lata, ma wykształcenie średnie, prowadzi własną działalność gospodarczą w dziedzinie budownictwa, nie figurował nigdy jako osoba bezrobotna, zarabia ok. 3500 zł, jest kawalerem, ma dwoje dzieci, był karany.

Oskarżony był dotychczas karany za przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. za okres od kwietnia 2015r. do stycznia 2017r. w sprawie VIII K 473/17 Sądu Rejonowego Poznań Grunwald i Jeżyce w P-niu w dniu 22.05.17r. na karę 8 m-cy ograniczenia wolności 20 h miesięcznie i obowiązek łóżenia na utrzymanie syna.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie następujących dowodów:

1. wyjaśnień oskarżonego k. 86-90 i 140v

2. zeznań świadka:

- K. N. k. 140v-141 i 14-15;

3. dokumentów:

- postanowienia z dnia 8.08.17r. k. 3, 47, 119

- zaświadczenia 21.11.17r. k. 4

-decyzji z 17.01.17r. k. 5, 6-7, 10, 20, 23, 24, 25, 26, 60, 122-124, 133-134, 138-139

- pisma k. 9, 21-22, 27, 35

- umowy k. 18, informacji k. 19, umowy k. 135-137

- odpisu wyroku k. 32, 34, 120

- Karty Karnej k. 38, 42

- dokumentów egzekucyjnych k. 44-46, 48-55, 56-59, 61-67, 121

- dokumentacji medycznej k. 125-129;

Oskarżony w toku postępowania przygotowawczego przyznał się do popełnienia zarzucanego mu przestępstwa, odmówił składania wyjaśnień. Relacjom procesowym oskarżonego Sąd I instancji dał wiarę, gdyż pokrywają się z ustalonym w przedmiotowej sprawie stanem faktycznym. Przede wszystkim na przymiot wiarygodności zasługiwały

twierdzenia oskarżonego, dotyczące przyznania się do winy. Z uwagi na to, że oskarżony nie stawiał się na rozprawę nie składał on wyjaśnień bezpośrednio przed Sądem.

Zeznaniom świadka **K. N.** Sąd Rejonowy dał wiarę w całości. Sąd I instancji ustalając stan faktyczny oparł się na zeznaniach świadka złożonych w toku postępowania przygotowawczego, jak i przed Sądem. Świadek zeznawała w sposób przekonujący, szczerzy, konsekwentny, przedłożyła odpowiednie dokumenty na potwierdzenie swojej sytuacji finansowej. Sąd nie stwierdził podstaw do przyjęcia, iż świadek miałby fałszywie pomawiać oskarżonego.

Podstawą wyrokowania Sąd uczynił także pozostały materiał dowodowy zebrany w sprawie w postaci dokumentów, ujawnionych na rozprawie w trybie art. 394 k.p.k. w zw. z art. 343 § 4 k.p.k., wskazanych w protokole rozprawy głównej. Są to w przeważającej części dokumenty procesowe, urzędowego pochodzenia, sporządzone przez kompetentne osoby zgodnie z zakresem ich kwalifikacji i uprawnień, a w związku z tym wiarygodność i autentyczność tych dokumentów nie budziła wątpliwości stron i również Sąd nie znalazł żadnych podstaw do ich podważania.

Sąd zważył, co następuje:

Poddając gruntownej, a jednocześnie swobodnej ocenie zgromadzony w przedstawionej sprawie materiał dowodowy, kierując się przy tym wskazaniem zawartymi w przepisach art. 7 i 410 k.p.k., Sąd uznał winę oskarżonego w zakresie czynu przypisanego mu w części orzekającej niniejszego rozstrzygnięcia za bezsporną i w pełni udowodnioną.

Sąd zakwalifikował opisane w stanie faktycznym zachowania oskarżonego jako przestępstwo z art. 209 § 1 a k.k.

Oskarżony mimo zasądzonych alimentów w wysokości 700 zł miesięcznie w okresie od sierpnia 2017r. do lutego 2018r. uporczywie uchylał się od ich płacenia na rzecz syna M., co spowodowało łączną zaległość co najmniej 3 świadczeń okresowych nadto naraził syna na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych tj. dopuścił się przestępstwa z art. 209 § 1a k.k. W ocenie Sadu, oskarżony jako osoba młoda, posiadająca wykształcenie i zawód, prowadząca działalność gospodarczą ma możliwości zarobkowe by wywiązywać się zasądzonych alimentów, nie czyni tego w sposób uporczywy w zasadzie od momentu urodzenia dziecka oraz nie wykazuje żadnego zainteresowania dzieckiem.

Oskarżony działał więc umyślnie, nie uiszczając alimentów.

Stypizowany w art. 209 § 1a k.k. występki jest przestępstwem indywidualnym właściwym. Sprawcą jego może być tylko osoba, która mocą ustawy lub orzeczenia sądowego zobowiązana jest do opieki. Przestępstwo z art. 209 § 1a k.k. jest przestępstwem skutkowym z zaniechania i polega na uchylaniu się od wykonywania obowiązku opieki, poprzez nielożenie na utrzymanie osób uprawnionych. Aby znamiona typu czynu zabronionego były spełnione, należy stwierdzić, że sprawca:

- a) był zobowiązany do obowiązku opieki z mocy orzeczenia sądowego,
- b) uchylał się od tego obowiązku,
- c) uchylanie, o którym mowa w przepisie art. 209 § 1a k.k., polegało na nielożeniu na utrzymanie osoby uprawnionej,
- d) w wyniku tego nielożenia osoba uprawniona narażona została na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych,
- e) łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległości świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące,

W pojęciu "uchyla się" zawarty jest zawsze negatywny stosunek psychiczny osoby zobowiązanej do świadczenia, sprawiający, że nie dopełnia ona nałożonego na nią obowiązku, mimo że ma obiektywną możliwość jego wykonania. Sprawca obowiązku nie wypełnia, bo go wypełnić nie chce lub lekceważy ten obowiązek. Zauważyć należy, iż penalizowane nie jest samo nie płacenie alimentów, lecz fakt, iż sprawca mimo ciężenia na nim tego obowiązku nic

nie robi, aby ten stan zmienić. Element obiektywny "uchylania się" polega na czynieniu tego przez pewien okres czasu - łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosiło co najmniej 3 miesiące. Ustawodawca zrezygnował tym samym z dotychczasowego znamienia w postaci "uporczywości" na rzecz wymiernego kryterium, jakim jest określona wysokość zaległości alimentacyjnych. Ma ona wynosić równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych. Chodzi o kwotę równą lub przewyższającą tą wartość.

Przestępstwo z art. 209 § 1a k.k. jest przestępstwem materialnym. Skutkiem, od którego zależy dokonanie tego przestępstwa, jest narażenie osoby uprawnionej na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych oznacza dostarczenie środków materialnych koniecznych nie tylko do utrzymania, ale również do uzyskania niezbędnego wykształcenia i korzystania z dóbr kulturalnych. Niezbędne jest zatem zabezpieczenie minimum egzystencji w postaci środków przeznaczonych na utrzymanie i wykształcenie dziecka, lecz także stworzenie mu warunków umożliwiających zaspokojenie potrzeb wyższego rzędu, istotnych dla kształtowania jego osobowości i nawyków kulturalnych. Zatem niezbędne jest nie tylko zabezpieczenie minimum egzystencji w postaci środków przeznaczonych na jego utrzymanie: żywności, odzieży, mieszkania itp., ale również - odpowiednio do wieku - zapewnienie mu niezbędnego wykształcenia i przygotowania zawodowego, a także możliwości korzystania z dóbr kulturalnych. Zaspokojenie takich potrzeb wyższego rzędu, zwłaszcza w odniesieniu do dziecka, jest w rozwiniętym społeczeństwie istotnym elementem procesu wychowawczego, rozumianego jako kształtowanie osobowości, charakteru i postawy obywatelskiej oraz przygotowanie do samodzielnego życia (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9.6.1976r., VI KZP 13/75, OSNKW 1976, Nr 7-8, poz. 86; podobnie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27.3.1987r., V KRN 54/87, OSNPG 1987, Nr 8, poz. 103; zob. również uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27.7.1959 r., VI KO 78/55, niepubl.).

Jeżeli istnieje podejrzenie popełnienia przestępstwa niealimentacji, należy zbadać przede wszystkim przyczyny niewywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego przez domniemanego sprawcę, które może niekiedy zdarzać się z powodów obiektywnych (np. ciężkiej choroby i pobytu w szpitalu; zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9.6.1976r. (VI KZP 13/75, OSNKW 1976, Nr 7-8, poz. 86).

Przestępstwo z art. 209 § 1a k.k. jest przestępstwem konkretnego narażenia na niebezpieczeństwo. Do wypełnienia ustawowych znamion tego przestępstwa wystarcza samo narażenie uprawnionego do alimentacji na niemożność zaspokojenia jego podstawowych potrzeb, pozostające w związku przyczynowym z uchylaniem się sprawcy od ciężącego na nim obowiązku lożenia na utrzymanie osoby, o której w przepisie mowa. W kwestii zaspokajania potrzeb życiowych uprawnionego przez osoby trzecie, do tego niezobowiązane, bądź też przez osobę współzobowiązaną, ale ponad ten obowiązek, to trafnie przyjęto w orzecznictwie, że fakt zaspakajania podstawowych potrzeb życiowych uprawnionego kosztem znacznego wysiłku osoby współzobowiązanej do alimentacji, albo przez inne osoby niezobowiązane, nie wyłącza ustawowego znamienia narażenia na niemożność zaspokojenia tych potrzeb (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9.6.1976r., VI KZP 13/75, OSNKW 1976, Nr 7-8, poz. 86; podobnie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20.7.1971r., V KRN 259/71, OSNPG 1971, Nr 12, poz. 239; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27.3.1987r., V KRN 54/87, OSNPG 1987, Nr 8, poz. 103). Świadczenie pomocy przez osoby niezobowiązane ma charakter dobrowolny, nie ma zatem pewności, czy w każdej chwili świadczona pomoc nie ustanie. Istnieje zatem konkretne narażenie na niebezpieczeństwo w rozumieniu art. 209 § 1a k.k.

Jest to przestępstwo umyślne, które może być popełnione tylko z zamiarem bezpośrednim. Do popełnienia tego przestępstwa niezbędny jest bowiem określony stosunek psychiczny sprawcy, cechujący się nieustępliwością, chęcią postawienia na swoim w dążeniu do niewykonania ciężącego na sprawcy obowiązku.

W ocenie Sądu, zeznania pokrzywdzonej oraz przedłożone i zgromadzone dokumenty przekonują, że oskarżony mimo posiadanych możliwości zarobkowych nie wywiązywał się z obowiązku alimentacyjnego na rzecz syna. O natężeniu złej woli świadczy również to że w ogóle nie interesował się dzieckiem, ani jego stanem zdrowia.

Uznając sprawstwo i winę oskarżonego za udowodnione w zakresie opisanym powyżej, Sąd przystąpił do wymierzenia mu kary adekwatnej do stopnia zawinienia, społecznej szkodliwości popełnionych przez niego czynów, a także uwzględniając cele zapobiegawcze i wychowawcze, jakie kara winna osiągnąć w stosunku do oskarżonego oraz warunki i właściwości osobiste M. S.. Ponadto orzeczona kara powinna spełniać rolę w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Kara wymierzona oskarżonemu winna przede wszystkim uwzględniać motywację i sposób jego zachowania, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na nim obowiązków, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstw. Ponadto Sąd, wymierzając kary – zgodnie z dyspozycją art. 53 § 2 k.k. – uwzględnił także właściwości i warunki osobiste sprawcy, sposób jego życia przed popełnieniem przestępstwa i zachowanie się po jego popełnieniu.

Sąd wymierzył oskarżonemu M. S. (1) za przestępstwo z art. 209 § 1a k.k. karę 4 m-cy pozbawienia wolności. Miarkując okoliczności dotyczące wymiaru kary Sąd poczytał na korzyść oskarżonego to, iż przyznał się do winy. Na niekorzyść oskarżonego zaliczono jego dotychczasową karalność, brak zainteresowania dzieckiem. W ocenie Sądu kara pozbawienia wolności wymierzona w dolnych granicach przewidzianych przez ustawodawcę spełni stawiane przed nią cele. Wymierzenie kary ograniczenia wolności wobec oskarżonego nie przyniosło oczekiwanych rezultatów i poprzednie orzeczenia Sądu nie wdrożyły oskarżonego do wywiązywania się z obowiązku alimentacji, w związku z tym, Sąd uznał, że wymierzenie kary surowszego rodzaju będzie odpowiednią reakcją prawnokarną na zachowanie oskarżonego.

W pkt II wyroku Sąd zastosował wobec oskarżonego dobrodziejstwo warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności na okres 2 lat. Zostały bowiem spełnione przesłanki z art. 69 § 1 i 2 kk. Oskarżony był wcześniej karany na karę ograniczenia wolności, więc zdaniem Sądu, orzeczenie kary surowszego rodzaju wraz z zastosowaniem instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary jest jak najbardziej uzasadnione. Dotychczasowe i aktualne skazanie powinny uzmysłwić oskarżonemu konieczność zmiany swojego postępowania i zainteresowanie się płaceniem alimentów. Sąd uznał, że można zbudować pozytywną prognozę wobec oskarżonego. Kara z warunkowym zawieszeniem jej wykonania ma realizować cele wychowawcze i należy mieć nadzieję, że pozwoli oskarżonemu w drodze resocjalizacji stać się wartościowym członkiem społeczeństwa i wdroży go do przestrzegania porządku prawnego.

O obowiązku bieżącego łożenia renty alimentacyjnej Sąd orzekł w pkt III wyroku.

W pkt IV Sąd oddał oskarżonego pod dozór kuratora sądowego, aby wzmocnić oddziaływanie na oskarżonego i wdrożyć go do realizacji obowiązku alimentacyjnego.

O kosztach zwrotu zastępstwa procesowego na rzecz oskarżyciela posiłkowego Sąd orzekł na podstawie art. 627 in fine k.p.k. i § 17 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, zasądzając z tego tytułu kwotę 420 zł.

Sąd na podstawie art. 627 k.p.k. wobec uznania oskarżonego za winnego obciążył go kosztami postępowania w kwocie 70 zł i wymierzył mu w oparciu o art. 1, art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983r., Nr 49 poz. 233 z późn. zm.) opłatę w kwocie 120 zł, nie znajdując żadnych podstaw aby oskarżonego zwolnić od ponoszenia tych kosztów przerzucając ich ciężar na ogół podatników.

/-/ SSR Izabela Hantz-Nowak